

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/44/2023
Identifikačné číslo spisu:	1112205993
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1112205993.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: K. G., narodený XX. C. XXXX, C., L.. M. XXXX/X, zastúpený spoločnosťou AK JUDr. Repán a partneri, s.r.o., Martin, M. R. Štefánika 25, IČO: 50 711 776, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o zaplatenie 264.682,76 eura, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 15C/287/2012, konajúc o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. októbra 2022 č.k. 8Co/143/2021-777, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. februára 2017 č.k. 15C/287/2012-648 v spojení s opravným uznesením z 13. júna 2017 č.k. 15C/287/2012-697 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13.286,20 eura do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok), 3.286,20 eura titulom náhrady trov trestného konania a 10.000,00 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, vo zvyšnej časti žalobu zamietol (druhý výrok) a žalovanej priznal voči žalobcovi právo na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 % (tretí výrok).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie. Podaným odvolaním sa domáhal zmeny rozsudku súdu prvej inštancie a priznania vyššej náhrady nemajetkovej ujmy a ušlého zisku (žalobca si v žalobe uplatnil ušlý zisk 94.244,80 eura). Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo do výroku, ktorým súd žalobe vyhovel v časti priznanej nemajetkovej ujmy, podala i žalovaná, ktorá sa domáhala jeho zrušenia v tejto časti a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. mája 2018 č. k. 8Co/212/2017-718 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „rozsudok odvolacieho súdu“) vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13.286,20 eura do tridsiatich dní od

právoplatnosti rozsudku v časti sumy 10.000 eur predstavujúcej náhradu nemajetkovej ujmy a vo výroku, ktorým vo zvyšnej časti žalobu zamietol, potvrdil. Ďalším výrokom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania zmenil tak, že nárok žalovanej na náhradu trov konania nepriznal. Vo zvyšnej časti (v poradí prvom výroku v časti sumy 3.286,20 eura predstavujúcej náhradu škody titulom trov právneho zastúpenia v trestnom konaní) zostal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý. Odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP, keď odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4.1. O dovolaní rozhodol dovolací súd tak, že uznesením sp. zn. 1Cdo/233/2018 z 25. augusta 2021 rozhodnutie krajského súdu zrušil podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP vo výroku I. ako aj v súvisiacich výrokoch II. a IV. a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dovolací súd vychádzal zo záveru, že odvolací súd zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nevysvetlil ním konštatovanú primeranosť náhrady nemajetkovej ujmy, najmä v porovnaní s prípadom Winkler, s ohľadom na nemožnosť prihliadať na prípadné zhoršenie zdravotného stavu či nepreukázanie deštrukcie rodinného a súkromného života žalobcu. Záverom dovolací súd konštatoval, že v novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

5. Odvolací súd v poradí druhým rozsudkom rozsudok okresného súdu, v spojení s opravným uznesením, vo výroku I., ktorým súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13.286,20 eura do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku v časti sumy 10.000 eur predstavujúcej náhradu nemajetkovej ujmy a vo výroku II., ktorým vo zvyšnej časti žalobu žalobcu zamietol potvrdil. Rozsudok okresného súdu, v spojení s opravným uznesením, vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Vo zvyšnej časti (vo výroku I. v časti sumy 3.286,20 eura predstavujúcej náhradu škody titulom trov právneho zastúpenia v trestnom konaní) rozsudok okresného súdu zostal nedotknutý a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

5.1. Odvolací súd konštatoval, že sa opätovne zaoberal odvolaniami oboch strán konania, keď Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1Cdo/233/2018 zo dňa 25. augusta 2021 zrušil rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu (okrem v poradí tretieho výroku, v ktorom odvolací súd konštatoval nedotknutie sa časti výroku I. rozsudku okresného súdu, čo do zaplata sumy 3.286,20 eura predstavujúcej náhradu škody titulom trov právneho zastúpenia v trestnom konaní), napriek tomu, že dovolaním žalovanej bol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu len v časti prvého výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy a čo do nadväzujúcich výrokov o trovách konania, nie aj v časti prvého výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku II., ktorým okresný súd vo zvyšnej časti žalobu žalobcu zamietol.

5.2. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, aj po zrušení svojho predchádzajúceho rozhodnutia dovolacím súdom dospel k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza i zo správneho právneho posúdenia veci. Odvolania žalobcu a žalovanej, čo do merita veci odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné.

5.3. Pokiaľ išlo o posúdenia právneho základu veci, odvolací súd už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí konštatoval, že tento bol okresným súdom posúdený správne. Okresný súd pri posúdení nároku žalobcu správne vychádzal z ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej oslobodenie spod obžaloby má rovnaký následok ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť a ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (R 35/1991). Súd prvej inštancie správne aplikoval i ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s rozhodnutím o vzatí žalobcu do väzby čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd.

5.4. Ďalej odvolací súd uviedol, že pokiaľ ide o jednotlivé nároky uplatnené žalobcom, odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, odvolania strán konania a obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo vzťahu k uplatneným nárokom žalobcu na náhradu škody predstavujúcej ušlý zisk v súvislosti s jeho vzatím do väzby a zadržaním motorových vozidiel, trovy právneho zastúpenia v trestnom konaní a nemajetkovú ujmu v súvislosti s rozhodnutím o vzatí do väzby rozhodol vecne správne.

5.5. V nadväznosti na odvolacie námietky žalobcu odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie nárok žalobcu na náhradu škody predstavujúcej ušlý zisk zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcom, keď z predložených listinných dokladov nebolo možné ustáliť ani čiastočný finančný nárok žalobcu na náhradu ušlého zisku. Úvahy súdu vedúce k rozhodnutiu o tomto nároku žalobcu sú podrobne a zrozumiteľne rozvedené v bode 51. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k uvedenému nároku v celom rozsahu stotožňuje, z ktorého dôvodu v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti. Pre zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v tejto časti odvolací súd dodal, že konkrétnu výšku ušlého zisku je potrebné dokázať, nepostačuje len hypotetický ušlý zisk, ale vždy sa musí jednať o zisk, ktorý bolo možné reálne očakávať, pričom dôkazné bremeno viazne na poškodenom. Ušlý zisk spočíva v tom, že nenastalo zväčšenie majetku poškodeného, ktoré by bolo možné (nebyť škodnej udalosti) dôvodne očakávať s ohľadom na predvídateľný sled vecí. Ušlý zisk nie je možné vyčísliť ako rozdiel medzi základom dane v predchádzajúcom období a nevykázaním žiadneho príjmu v nasledujúcich rokoch, keď ušlý zisk je potrebné preukázať a vziať do úvahy i ďalšie relevantné okolnosti. Je zrejmé, že žalobca počas výkonu väzby nemal príjem a nenastalo zväčšenie jeho majetku, ale zároveň nie je možné vyčísliť ušlý zisk tak ako ho vyčísliť žalobca bez zohľadnenia ďalších relevantných skutočností. Žalobca ušlý zisk odvodzoval od daňového priznania za rok 2002, záznamu jász za obdobie roku 2003 (od 01. septembra 2003) a faktúr vystavených za sprostredkovateľskú činnosť, aj s poukazom na zníženie nákladov vzhľadom na montáž splynovacích LPG zariadení do motorových vozidiel, v dôsledku čoho by podľa neho došlo k úspore PHM. Skutočná úspora však v konaní nebola preukázaná, rovnako ako nebolo preukázané tvrdenie žalobcu o možnom dosahovaní príjmu vo výške 18,40 eura na každý deň na jedno vozidlo. Tvrdenia žalobcu o možnom dosahovaní príjmu sa odvíjajú od vykonávania činnosti taxislužby, túto však žalobca nevykonával osobne, a teda samotné vzatie žalobcu do väzby nepredstavovalo prekážku pre príjem z tejto činnosti. Taxislužbu vykonávali iné osoby, pričom v konaní nebolo preukázané na základe akého vzťahu (túto nevykonávali v pracovno-právnom pomere), aké z tohto vzťahu plynuli pre jednotlivých účastníkov práva a povinnosti, najmä pokiaľ išlo o príjem za uskutočnené jazdy. Nemožno pritom opomenúť, že vozidlá využívané na taxislužbu žalobca dňa 17. februára 2004 na výzvu vyšetrovateľa v zmysle § 78 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 vydal vyšetrovateľovi Krajského riaditeľstva PZ v Žiline, pričom v konaní nebolo preukázané, že by rozhodnutie, ktorým bolo rozhodnuté o zaistení vecí - osobných motorových vozidiel vo vlastníctve žalobcu, bolo zrušené ako nezákonné. Pokiaľ žalobca nezákonnosť zaistenia motorových vozidiel spájal s tým, že bol v trestnom konaní, v ktorom k zaisteniu vecí došlo, spod obžaloby oslobodený, samotná táto skutočnosť ešte neznamená, že k vydaniu predmetných vozidiel došlo v rozpore so zákonom. Nemožno tiež opomenúť skutočnosť, že osoby, ktoré taxislužbu vykonávali boli vzaté do väzby, z ktorého dôvodu je zrejmé, že žalobca by nemohol naďalej vykonávať taxislužbu prostredníctvom týchto osôb. Zo strany žalobcu rovnako v konaní nebol preukázaný ani ušlý zisk v súvislosti so sprostredkovateľskou činnosťou, na ktorú mal žalobca, podľa jeho tvrdenia v odvolaní, využívať i motorové vozidlá, ktoré mu boli zadržané. Vzhľadom na uvedené, keď súd nemal za preukázané vznik ušlého zisku žalobcom, ani jeho výšku, nárok žalobcu v tejto časti správne zamietol, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti ako vecne správne potvrdil.

5.6. Ako vecne správny napokon odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj v časti náhrady nemajetkovej ujmy, považujúc tak odvolanie žalobcu, ako aj odvolanie žalovanej v tejto časti za nedôvodné.

5.7. Žalobca si v konaní uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 166.500 eur v súvislosti s rozhodnutím o väzbe. Žalobcom označené konanie - jeho vzatie do väzby v súvislosti s trestným konaním, ktoré sa proti nemu viedlo a ktoré skončilo jeho oslobodením spod obžaloby, možno

považovať za konanie objektívne spôsobilé privodiť ujmu na právach žalobcu. V prejednávanom prípade došlo k porušeniu práva žalobcu s tým, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia - vzatia do väzby mu bola spôsobená nemajetková ujma. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla a aspoň týmto spôsobom prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu. Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy v dôsledku vzatia do väzby je nepochybné, že výkon väzby predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život, zasahujúce do súkromného života, do jeho cti a dobrej povesti a je spôsobilý okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 17 ods. 1 Ústavy SR, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje článok 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky. Výkonom väzby u žalobcu došlo k obmedzeniu jeho súkromného a rodinného života, k odčleneniu žalobcu od jeho najbližších a táto skutočnosť neodvratne zasiahla aj do jeho osobného a spoločenského života. Rozhodnutím o väzbe a trvaním samotnej väzby bol žalobca obmedzovaný vo svojom pohybe, v kontakte s blízkymi osobami a známymi. V konaní bolo preukázané, že výkon väzby žalobcu trval od 17. februára 2004 do 20. mája 2004, t. j. 94 dní, a teda je nepochybné, že žalobca má nárok na odškodnenie nemateriálnej ujmy. Vychádzajúc z uvedeného mal odvolací súd za to, že žalobca preukázal zásah a nepriaznivý dopad súvislosti s vykonanou väzbou v jeho osobnom, súkromnom a rodinnom živote. Existenciu nároku napokon odvolací súd konštatoval už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí. Odvolací súd sa stotožnil aj s výškou priznanej nemajetkovej ujmy 10.000 eur, pričom prihliadol aj na psychický stav žalobcu počas a po prepustení z väzby (v konaní bolo preukázané, že väzba na žalobcu vplývala negatívne, počas výkonu väzby schudol, mal zdravotné problémy, po prepustení z väzby trpel paranojou, nebol schopný zapojiť sa do profesionálneho a spoločenského života, bol hospitalizovaný na psychiatrii).

5.8. Vo vzťahu k okolnostiam prejednáwanej veci krajský súd konštatoval, že už samotná väzba predstavovala pre žalobcu závažnú ujmu, pretože obmedzenie osobnej slobody touto formou bolo nedôvodné; ako sa neskôr ukázalo bolo nedôvodné i celé trestné stíhanie žalobcu. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Zásah do súkromného a osobného života jednotlivca je o to závažnejší, ak je spojený aj s väzbou stíhaného.

5.9. Podľa krajského súdu pokiaľ išlo o výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, zákon č. 58/1969 Zb. výslovne nestanovoval kritériá na určenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V súčasnosti tieto kritériá príkladmo (nie taxatívne) určuje § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. (ktorý sa stal súčasťou právneho poriadku 1. januára 2009). Podľa v súčasnosti účinného znenia tohto ustanovenia sa výška nemajetkovej ujmy v peniazoch určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje; závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo; závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Tieto kritériá súdna prax stabilizovala aj ako kritériá určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. (povaha trestnej veci, dĺžka, časové okolnosti väzby, preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry poškodeného a širšie okolnosti, za ktorých k vzniku nemajetkovej ujmy došlo, korigované všeobecnými princípmi spravodlivosti). Vychádzajúc z uvedených kritérií, odvolací súd nepovažoval výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznanú súdom prvej inštancie za neprimeranú.

5.10. Vychádzajúc z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie mal odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, za to, že žalobca preukázal zásah a nepriaznivý dopad v súvislosti s vykonanou väzbou v jeho osobnom, súkromnom a rodinnom živote. Žalobca bol obmedzený na osobnej slobode v súvislosti s trestným stíhaním pre pokračovací trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 1, 4 písm. b) Trestného zákona a trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona z dôvodu obavy, že bude pokračovať v trestnej činnosti, od 17. februára 2004 do 20. mája 2004. Väzba žalobcu zahŕňala obmedzenie slobody pohybu a pobytu, žalobca bol počas tohto obdobia obmedzený v realizovaní svojho

rodinného života, nakoľko bol obmedzený jeho kontakt s rodinnými príslušníkmi, bol obmedzený v oblasti pracovnej či záujmovej (v dôsledku obmedzenia osobnej slobody). Žalobca bol prítom rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2T/28/2007 zo dňa 9. marca 2009, v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Toš/7/2009 zo dňa 13. mája 2010, spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Z obsahu spisu zároveň nevyplyva, že by žalobca bol niekedy v minulosti trestne stíhaný. Väzba žalobcu, v dôsledku obmedzenia slobody žalobcu, mala nesporne negatívny vplyv na osobný život žalobcu, i keď nebolo preukázané, že by táto bola príčinou rozvratu manželstva žalobcu (v konaní bolo preukázané, že problémy v manželstve žalobcu existovali už pred vzatím žalobcu do väzby). Bolo však nesporne preukázané, že väzba mala negatívny vplyv na osobnosť žalobcu, na jeho psychický stav počas výkonu väzby, ktorý pretrvával aj po prepustení z väzby. Žalobca počas výkonu väzby schudol, mal zdravotné problémy, prežíval stres, po prepustení z väzby trpel paranojou, nebol schopný zapojiť sa do profesionálneho a spoločenského života, bol hospitalizovaný na psychiatrii (výpoveď žalobcu, manželky žalobcu, lekárske záznamy). Pokiaľ žalobca, ako už odvolací súd uviedol aj vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, zrušenom dovolacím súdom, výšku nemajetkovej ujmy odôvodňoval i s poukazom na priznaný invalidný dôchodok a znalecký posudok C.. T., je potrebné uviesť, že nárok na náhradu škody na zdraví je potrebné odlišovať od nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, preto ak si žalobca nárok v súvislosti s poškodením zdravia uplatňoval s poukazom na znalecký posudok vyčísľujúcim výšku bolestného, bolo potrebné, aby si tento uplatnil ako nárok na náhradu škody v súvislosti s výkonom väzby (nie náhradu nemajetkovej ujmy). Samotné následky väzby, ktoré môžu mať vplyv, a v danom prípade sa aj prejavili, na osobnosť a psychiku nezákonne väznenej osoby, ktorej nevina bola potvrdená, ktoré možno logicky očakávať bez toho, aby bola diagnostikovaná akákoľvek psychická porucha však pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy nemožno podľa názoru odvolacieho súdu pri posudzovaní náhrady nemajetkovej ujmy opomenúť, keďže jedným z kritérií pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy je aj preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry poškodeného. Odvolací súd v tejto súvislosti analogicky poukazuje na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/99/2016 zo dňa 11. decembra 2019, v ktorom najvyšší súd pri konkurencii práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka (zahrňujúceho aj právo na náhradu škody na zdraví) konštatoval, že medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnostnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Z koncepcie právnej úpravy, ktorá rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé; každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Právo na ochranu osobnosti primárne poskytuje ochranu pred zásahmi do psychicko-morálnej integrity osoby, pričom právo na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia poskytuje prevažne ochranu zásahov do fyzickej integrity jednotlivca. Tieto nároky sledujú ochranu rôznych záujmov je preto potrebné považovať za rovnocenné a samostatné. Nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ako aj podmienky na náhradu škody. Preto nie je vylúčené, aby napríklad v dôsledku spôsobenej dopravnej nehody spojenej so zásahom do práva na ochranu zdravia vznikli dotknutej osobe nároky vyplývajúce z ustanovení o náhrade škody ako aj z ustanovení o ochrane osobnosti.

5.11. V preskúmvanej veci bolo jednoznačne preukázané (výpoveďou žalobcu, jeho manželky, zdravotnými záznamami), že výkon väzby mal negatívny dosah na psychicko-morálnu integritu žalobcu, prejavujúci sa v jeho zhoršenom psychickom stave, strese, paranoji, čo sa prejavovalo aj v bežnom živote žalobcu, a teda súd musí aj uvedené skutočnosti zohľadniť pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy (nie je spravodlivé priznať rovnakú náhradu nemajetkovej ujmy v prípade ak sa väzba preukázateľne výrazným spôsobom neodrazila na psychiku poškodeného a v prípade, ak sa výkon väzby na psychickom stave prejavil, bez ohľadu na to, či bolo u žalobcu následne aj diagnostikované poškodenie zdravia, ktoré by zakladalo nárok na náhradu škody na zdraví). Vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov, s prihliadnutím na osobu žalobcu, povahu skutku, pre ktorý mu bolo vznesené

obvinenie, v súvislosti s ktorým bol vzatý do väzby pre obavu z pokračovania v trestnej činnosti, ako aj dôvod, pre ktorý bol žalobca spod obžaloby oslobodený, keď v konaní nebolo preukázané, že by sa vôbec stal skutok, pre ktorý bol žalobca stíhaný, na dĺžku trvania väzby ako aj vplyv väzby na osobný, pracovný a spoločenský život žalobcu, ktorý je ovplyvnený následkami väzby prejavujúcimi sa v psychickom stave žalobcu počas a po prepustení z väzby, sa odvolací súd stotožňuje s výškou priznanej nemajetkovej ujmy 10.000 eur.

5.12. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy nepovažuje odvolací súd za neprimeranú ani v porovnaní s rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Winkler proti Slovenskej republike, kedy európsky súd priznal sťažovateľovi titulom nemajetkovej ujmy spojenej s nezákonným držaním vo väzbe (z dôvodu neexistencie rozhodnutia o predĺžení väzby sťažovateľa po podaní obžaloby) od 26. mája 2005 do 15. novembra 2005 sumu 8.000 eur, zohľadniac čiastočné odškodnenie sťažovateľa Ústavným súdom Slovenskej republiky vo výške 70.000 Sk (t. j. 2.323,57 eura). Išlo teda, rovnako ako v prejednávanej veci, o nezákonné držanie vo väzbe, i keď v prípade Winkler išlo o väzbu, o ktorej predĺžení nebolo rozhodnuté príslušným orgánom, zatiaľ čo v prejednávanej veci išlo o väzbu, o ktorej rozhodol príslušný orgán, avšak uvedené rozhodnutie (o väzbe) bolo v dôsledku následného oslobodenia žalobcu nezákonným rozhodnutím. V oboch prípadoch teda v konečnom dôsledku išlo o nezákonnú väzbu. V uvedenej veci Európsky súd pre ľudské práva zrekapituloval aj relevantné prípady, napr. Bruncko proti Slovenskej republike z 3. novembra 2011, kedy žalobcovi za nezákonnú väzbu (v súvislosti s nerozhodnutím o predĺžení väzby po podaní obžaloby) priznal sťažovateľovi sumu 15.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy. V rovnakom prípade, Kormoš proti Slovenskej republike Európsky súd pre ľudské práva rozsudkom z 8. novembra 2011 v súvislosti s nezákonnou väzbou priznal sťažovateľovi sumu 12.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy (zohľadniac sumu 100.000 Sk, t. j. 3.319,40 eura, priznanú Ústavným súdom Slovenskej republiky).

I keď v prípade Winkler bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy spolu vo výške 10.323,57 eura za väzbu v trvaní 174 dní (necelých 6 mesiacov) a v prejednávanej veci väzba trvala „len“ 94 dní, odvolací súd výšku priznanej nemajetkovej ujmy považoval za primeranú práve so zohľadnením osobitostí prejednávanej veci (viď bod 58. až 60. odôvodnenia tohto rozsudku), keď z rozhodnutia európskeho súdu v prípade Winkler proti Slovenskej republike (avšak ani Bruncko či Kormoš proti Slovenskej republike) nevyplývajú negatívne následky väzby na život sťažovateľov.

5.13. Odvolací súd výšku priznanej nemajetkovej ujmy nepovažuje za neprimeranú aj vzhľadom na výšku náhrady priznávanej vnútroštátnymi súdmi v iných obdobných prípadoch. Odvolací súd v tejto súvislosti príkladmo uvádza rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 10C/203/2011-758 zo dňa 21. júna 2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/320/2018, ktorým bola žalobcovi v súvislosti s väzbou trvajúcou od 7. apríla 2006 do 2. mája 2006 (t. j. necelý mesiac) v konaní, v ktorom bol žalobca oslobodený (t. j. rovnako ako v prejednávanej veci) priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur (súd celkovo priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur za náhradu za väzbu a za nezákonné rozhodnutie - uznesenie o vznesení obvinenia), pričom súd v danom prípade zohľadnil, že žalobca bol už viackrát stíhaný a vzatý do väzby na neporovnateľne dlhšiu dobu, neboli zistené žiadne negatívne dôsledky vykonania väzby a trestného stíhania na jeho rodinný, spoločenský a pracovný život ako aj skutočnosť, že žalobca bol oslobodený z dôvodu, že skutok, ktorý spáchal nie je trestným činom, t. j. žalobca skutok spáchal, tento bol vyhodnotený ako porušenie jeho povinností zvlášť hrubým spôsobom. Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 9Co/115/2021 potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorý žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s väzbou (v konaní, v ktorom bolo trestné stíhanie zastavené, vec bola uznesením okresnej prokuratúry zo dňa 14. decembra 2017 postúpená na prejednanie priestupku, pričom priestupkové konanie bolo zastavené) od 15. apríla 2017 do 26. apríla 2017 (12 dní) a následnými obmedzeniami v súvislosti s nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, pri uložení obmedzenia spočívajúceho v zákaze požívaní alkoholických nápojov a povinnosti podrobiť sa ambulantnému protialkoholickému liečeniu a zákazu úmyselne sa priblížiť k poškodenej na vzdialenosť menšiu ako 5 m, v zákaze zdržiavať sa v blízkosti jej obydľia a poškodenú akoukoľvek formou kontaktovať. V konaní sp. zn. 8Co/26/2019 Krajský súd v Žiline priznal žalobcovi v súvislosti s nezákonným obmedzením osobnej slobody žalobcu vo väzbe (v súvislosti s trestným konaním, v ktorom bol žalobca oslobodený) trvajúcú viac ako 8 mesiacov 13.300 eur. Rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 42C/63/2012 zo dňa 12. marca 2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/169/2018 zo dňa 6. marca

2019, bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v súvislosti s nezákonnou väzbou od 15. novembra 2007 do 15. apríla 2008 (5 mesiacov) v trestnom konaní, v ktorom bol žalobca oslobodený spod obžaloby, vo výške 10.000 eur, pričom súdy zohľadnili, že žalobca už bol v minulosti trestne stíhaný a právoplatne odsúdený, čo malo už predtým za následok poškodenie dobrého mena žalobcu, ujmu na rodinnom a spoločenskom živote (t. j. nie v súvislosti s konaním, v súvislosti s ktorým mu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy). Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 7Cdo/243/2019 odvolanie žalovanej v uvedenej veci odmietol, Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. I. ÚS 273/2021 zo dňa 29. júna 2021 sťažnosť žalovanej proti uzneseniu najvyššieho súdu odmietol. Ústavný súd v danej veci priznaný rozsah náhrady nemajetkovej ujmy nepovažoval za zjavne neprimeraný, ani s poukazom na rozhodnutia Michalák proti Slovenskej republike, Bruncko proti Slovenskej republike a Kormoš proti Slovenskej republike).

5.14. V súvislosti s námietkou žalovanej v dovolaní o neprihliadnutí na ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2013 Z. z., či zákon č. 215/2006 Z. z. odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/262/2015 zo dňa 16. marca 2016, podľa ktorého v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej pri výkone verejnej moci uznesením o vznesení obvinenia vydaným pred 1. januárom 2013 (ako v predmetnej veci) nemožno aplikáciou § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení novely vykonanej zákonom č. 412/2012 Z. z. obmedzovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy hornými limitmi náhrad poskytovaných osobám poškodeným násilnými trestnými činmi. Takýto prístup by popieral princíp úplného odškodnenia, spôsoboval by neprípustné odňatie už existujúceho práva, zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu a bol by porušením zákazu retroaktivity. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24. januára 2017, ktorý konštatoval, že všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania (obzvlášť v prípadoch, ak nezákonné rozhodnutie bolo vydané ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.) širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností vecí, a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti či obetí trestných činov, pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti). Významným je však i to, že z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu v týchto prípadoch konštruovaná ako objektívna absolútna zodpovednosť absolútna (štát sa jej nemôže zbaviť). ... Ak má každý právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu zaručené v čl. 46 ods. 3 ústavy, potom toto právo nie je možné v konkrétnom prípade zákonom obmedziť, či celkom vylúčiť. Opačný prístup by nerešpektoval princíp minimalizácie zásahov do základných práv v podobe ich prípadného obmedzenia a princíp maximalizácie zachovania obsahovej podstaty základného práva (obdobne napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 165/02 z 19. decembra 2002, obdobne nález sp. zn. II. ÚS 136/02 zo 17. júla 2002, resp. nález sp. zn. II. ÚS 42/01 zo 17. júla 2002 alebo nález sp. zn. III. ÚS 165/02 z 19. decembra 2002). Z rovnakých dôvodov nie je ústavne prípustné vyžadovať aplikáciu takejto limitácie od všeobecných súdov „skrytým“ aplikovaním hraníc stanovených inými právnymi predpismi vo veci sťažovateľky.

5.15. O nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 453 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP. Tak žalobca ako aj žalovaná boli v odvolacom konaní čiastočne úspešní (vo vzťahu k odvolaniu protistrany, žalobca aj vo vzťahu k výroku o trovách konania), ako aj neúspešní (vo vzťahu k vlastnému odvolaniu), z ktorého dôvodu odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal žiadnej zo strán konania. Pokiaľ ide o trovy dovolacieho konania, odvolací súd nárok na náhradu trov konania rovnako žiadnej zo strán konania nepriznal, keď na účely rozhodovania o trovách konania vychádzal z úspechu strán konania v odvolacom a dovolacom konaní ako celku (i keď rozsudok odvolacieho súdu bol v dovolacom konaní zrušený, dôvodom zrušenia bola len nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku, a teda vo vzťahu k meritu veci nemožno hovoriť o úspechu či neúspechu strán konania, pričom vo veci opäť konal odvolací súd).

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala v zákonnej lehote žalovaná (dovolateľka) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP, keď odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP žalovaná odôvodnila s tým, že odvolací súd sa podľa názoru žalovanej vôbec nevyjadril k námietkam žalovanej, ktoré formulovala v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, pričom ich žalovaná považuje za zásadné.

6.1. Vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu písomného vyhotovenia rozsudku odvolacieho súdu žalovaná uviedla, že hlavnou námietkou žalovanej bolo, že rozsudok ako taký v časti posúdenia primeranosti náhrady škody porušuje princíp právnej istoty s poukazom na prípad Winkler. S ohľadom na zrušujúce rozhodnutie dovolacieho súdu a obsah vytýkaných nedostatkov mala žalovaná legitímne očakávanie, že priznanie nároku na nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur nemôže obstať a že následné nové rozhodnutie odvolacieho súdu tento nedostatok odstráni. Podľa žalovanej bez skutočného a komplexného porovnania všetkých okolností oboch prípadov ostáva naďalej nezodpovedaná otázka, prečo považoval odvolací súd za primerané u žalobcu zvýšenie nemajetkovej ujmy v rozsahu o 80 % vyššie ako v prípade Winkler. Poukázal na priemernú náhradu 40 eur oproti žalobcovi priznaných 106 eur za deň väzby. Podľa žalovanej odvolací súd rezignoval na dôsledné odôvodnenie odvolania a to aj v časti nepriznania trov konania.

6.2. Vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu žalovaná namietala, že náhrada nemajetkovej ujmy by nemala byť vyššia ako pri obetiach trestných činov podľa zákona č. 215/2006 Z.z. a maximálna suma mohla byť 10.800 eur a to len v prípade smrti.

6.3. Žalovaná navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. októbra 2022 č. k. 8Co/143/2021-777 v časti výroku I., II. a IV. a vec vrátil Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť.

7.1. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/67/2017).

7.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

7.3. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

7.4. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že

dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP.

Dovolanie vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP

8. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) patrí napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk a iné.

8.1. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania len v tom prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia práva sporovej strany na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

8.2. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

8.3. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (napr. sp. zn. IV. ÚS 150/03, sp. zn. I. ÚS 301/06).

8.4. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30).

8.5. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť uplatneného nároku. Věcná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného

rozsudku.

9. Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že v predmetnej veci odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že výška priznanej nemajetkovej ujmy za väzbu žalobcu, za 94 dní trvania väzby sa javí v sume 10.000 eur ako primeraná a spravodlivá vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu.

9.1. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že odvolací súd rozhodol v rozpore s predloženými dôkazmi, v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietal aj to, že v rámci prebiehajúceho odvolacieho konania súd nehodnotil nijak ním navrhované dôkazy.

9.2. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovanej vo vzťahu § 420 písm. f) CSP nie je opodstatnené. Nie je možné zo strany dovolacieho súdu konštatovať, že by odvolací súd ako aj prvostupňový súd nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutie, resp. nedali odpoveď na podstatné otázky súvisiace s prejednávaným prípadom. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval a podrobne zdôvodnil (tak ako je vyššie uvedené), prečo považoval sumu 10.000 eur ohľadom priznania nemajetkovej ujmy za primeranú a spravodlivú.

9.3. Pokiaľ ide o posudzovanie s prejednávaným prípadom Winkler dovolací súd poznamenáva, že priznanie nemajetkovej ujmy je náhradou škody za nezákonné rozhodnutie, kde je objektívna zodpovednosť štátu za konanie prostredníctvom svojich orgánov v tomto prípade orgánov činných v trestnom konaní. Táto škoda spôsobená nezákonnosťou bola riadne preukázaná, nakoľko žalobca bol po troch mesiacoch prepustený z väzby a v konaní bol oslobodený spod obžaloby. Išlo teda o zjavnú nezákonnosť a nadprácu OČTK, ktorý mu svojim konaním spôsobil nemajetkovú ujmu, nakoľko bol nezákonne väzobne stíhaný. Výška náhrady nemajetkovej ujmy navyše neprekročila sumu stanovenú v zákone č. 215/2006 o odškodňovaní obetí trestných činov, ktorý nijako s prejednávanou vecou nesúvisí. Navyše v čase spôsobenia nemajetkovej ujmy nezákonným konaním štátu ani uvedený zákon neplatil.

9.4. Dovolací súd teda v daných námietkach dovolateľa nevzhladol porušenie práva na spravodlivý proces aj keď sa to žalovanému javí „nespravodlivé“. Dovolací súd zdôrazňuje, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je nesúhlas s právnym posúdením veci (R 54/2012, R 24/2017). Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo, ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu SR podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania - zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (IV. ÚS 196/2014, IV. ÚS 279/2018). Odvolací súd dostatočne jasným spôsobom vysvetlil právne posúdenie otázky náhrady nemajetkovej ujmy v predmetnej veci a to vrátane odôvodnenia rozhodnutia o trovách konania.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10.2. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10.3. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z

hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

10.4. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

10.5. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

10.6. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nevymedzí právnú otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane ale v prípade absencie vymedzenia právnej otázky a bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinstančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

10.7. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, d/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

10.8. Žalovaná v danom prípade neuviedla žiadnu právnú otázku, ktorou by sa súd podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP mal a mohol zaoberať. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba mať za to, že sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

11. Dovolateľka vo svojom dovolaní poukázala všeobecne na ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Nesprávne právne posúdenie vecí malo podľa dovolateľky spočívať v tom, že vec nebola správne právne posúdená, a to bez toho, aby odôvodnila, ako a ktoré rozhodnutie súvisí s danou vecou a bolo podkladom pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolateľka síce uviedla v čom vidí odklon a od akého rozhodnutia dovolacieho súdu v uvedenej veci, avšak ako už bolo napísané vyššie priznanie vyššej sumy odškodnenia za deň väzby ako v iných prípadoch súd náležite odôvodnil.

11.1. Dovolací súd k tomu uvádza, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v

odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Avšak nemôže tomu byť v prípade, ak prvostupňový a odvolací súd a po preskúmaní aj dovolací súd dospeje k záveru, že suma odškodnenia musela byť priznaná vyššia ako v iných prípadoch a to vzhľadom na zistené skutkové okolnosti prejednávaného prípadu.

12. Najvyšší súd preto odmietol dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c) a f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

13. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.